

Izglītības un zinātnes
ministrija

EMOCIONĀLĀS UN FIZISKĀS VARDARBĪBAS IZSKAUŠANA UN NEPIEĻAUŠANA IZGLĪTĪBAS IESTĀDĒS, KĀ ARĪ VALSTS UN PAŠVALDĪBAS INSTITŪCIJU SADARBĪBA

Informatīvais ziņojums

Anda Čakša,
Izglītības un zinātnes ministre

27/08/2024

2022. GADĀ IZGLĪTĪBAS LIKUMĀ TIKA NOSTIPRINĀTI IESAISTĪTO PUŠU PIENĀKUMI VARDARBĪBAS MAZINĀŠANAI, T.SK., VECĀKU PIENĀKUMI

TAČU JOPROJĀM PASTĀVĒJA PROBLĒMAS

1. Vardarbības gadījumi tiek risināti fragmentēti
2. Vardarbība tiek mazināta tikai atsevišķu projektu ietvaros
3. Nav skaidrs iestāžu kompetenču sadalījums

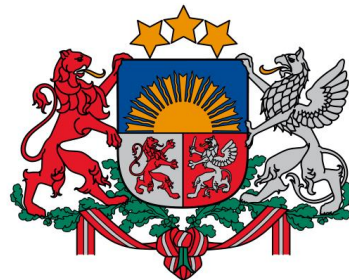

1. Raksturot esošo situāciju vardarbības mazināšanā izglītības iestādēs
2. Identificēt valsts un pašvaldību institūciju sadarbību un problēmas
3. Sniegt rekomendācijas situācijas uzlabošanai
4. Izveidot atbalsta sistēmu izglītojamiem, izglītojamo vecākiem, pedagogiem

TRĪS MINISTRIJU SADARBĪBA*

Izglītības un zinātnes
ministrija

Labklājības ministrija

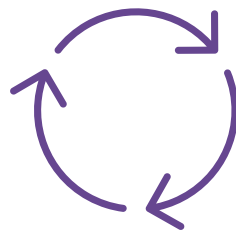
Veselības ministrija

*) Ziņojums sagatavots, ievērojot Izglītības likuma pārejas noteikumu 110.punktā noteikto: minēto informatīvo ziņojumu sagatavo IZM sadarbībā ar LM un VM

ĪESTĀŽU TVĒRUMS

PIRMSSKOLA

VIDĒJĀ IZGLĪTĪBA

PAMATIZGLĪTĪBA

Pedagogiem nepieciešamo zināšanu aktualizēšana

LĪDZ ŠIM

Netika regulāri aktualizētas pedagogam nepieciešamās **zināšanas par bērnu tiesību aizsardzību**, t.sk. par vardarbības mazināšanu

RISINĀJUMS

01

Precizēt prasības **pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei** saistībā ar bērnu tiesību jautājumiem (pilnveidot MK Noteikumus Nr.569, 11.09.2018. (31.12.2024.)

02

Stājušies spēkā 16.04.2024. MK Noteikumi Nr.241 "Noteikumi par kārtību, kādā apgūstamas **speciālās zināšanas bērnu tiesību aizsardzības jomā**, šo zināšanu saturu un apjomu", Labklājības ministrijas paveiktais sadarbībā ar IZM

LĪDZŠINĒJĀ SITUĀCIJA UN RISINĀJUMI

Atbalsts pašvaldības izglītības iestādei un tās vadītājam

LĪDZ ŠIM

Nav skaidrs iesaistīto pušu un iestāžu **kompetenču sadalījums**

Izglītības iestādes vadītājam trūka instrumentu vardarbības izglītojamā **tūlītējai norobežošanai**

RISINĀJUMS

03

Izveidots skaidrs rīcības algoritms vardarbības gadījumu risināšanā izglītības iestādēs. Algoritms veidots no trim līmeņiem. Bērnu aizsardzības centra paveiktais sadarbībā ar IZM

04

Izglītības iestādes vadītāja lēmums par atšķirīgu izglītības ieguves klātienēs nodrošināšanas veidu: citā telpā, citā laikā, attālinātās mācībās (MK Noteikumi Nr.145 (05.03.2024.))

05

Atšķirīgi **attālināto mācību īstenošanas nosacījumi** izglītojamiem, kuri apdraud drošību, veselību un dzīvību (MK Noteikumi Nr.214, 02.05.2023.)

LĪDZŠINĒJĀ SITUĀCIJA UN RISINĀJUMI

Atbalsts pašvaldības izglītības iestādei un tās vadītājam

LĪDZ ŠIM

Nebija noteikts laiks, cik ātri jāsasauc pašvaldības sadarbības grupa

Esošie dati ir sadrumstaloti; nav vienotas izpratnes un sistēmas par datu apkopošanu

RISINĀJUMS

06

Pašvaldības **sadarbības grupa tiek sasaukta divu darbdienu laikā**, kad nepieciešama ātra rīcības un vairāku institūciju sadarbība. Izstrādāti grozījumi MK Noteikumos Nr.545, 12.09.2027. (24-TA-918), Labklājības ministrijas paveiktais sadarbībā ar IZM

07

Notiek darbs pie informatīvā ziņojuma izstrādes par vienotu **vardarbības gadījuma monitoringa sistēmas izveides**. Darbs tiek īstenots Bērnu lietu sadarbības padomes apakšgrupā "Vardarbības pret bērnu datu monitorings", Labklājības ministrijas paveiktais sadarbībā ar IZM

LĪDZŠINĒJĀ SITUĀCIJA UN RISINĀJUMI

Aktīva pašvaldības izglītības iestāžu iesaiste vardarbības mazināšanā

LĪDZ ŠIM

Balstīts pašvaldību un izglītības iestāžu pašiniciatīvā, bet **bez sistēmiskas pieejas un atbalsta**

RISINĀJUMS

08

Uzlabot agrīnu attīstības risku identificēšanu un savlaicīga **atbalsta sniegšana bērniem (BAASIK)**. Mazināt varbūtību veidoties traucējumiem un veselības stāvokļiem, kas var būt par pamatu vardarbīgai uzvedībai. (31.12.2029.). Valsts kanceleja kopā ar sadarbības partneriem: IZM, LM, VM, NVO, pašvaldībām

09

Jaunatnes politikas ietvaros **stiprināt izglītības iestāžu pašpārvalžu attīstību**, sekmēt izglītojamo aktīvu pilsonisko līdzdalību un aktīvas līdzdalības ceļā vairot izglītojamo labbūtību u.tml. (31.12.2025.)

10

Katrai izglītības iestādei ir jāizmanto kāda no **vardarbības mazināšanas/novēršanas programmām** atbilstoši vecumposmam, **grozījumi Izglītības likumā** (30.09.2024.)

LĪDZŠINĒJĀ SITUĀCIJA UN RISINĀJUMI

Skola kopienā ieviešana

LĪDZ ŠIM

**Fragmentēta
starpinsitucionālo līmeņu
sadarbība un vecāku
iesaiste**

RISINĀJUMS

11

Skola kopienā: ES finanšu instrumentu ietvaros nodrošināts atbalstu starpinstitūciju sadarbības stiprināšanai pašvaldībās un preventīvajā darbā iesaistīto speciālistu sadarbībai pašvaldības un izglītības iestādes līmenī (31.12.2027.)

RISINĀJUMS: PIEEJA "SKOLA KOPIENĀ"

Pašvaldības atbildība un resursu virzīšana skolēnu atbalstam

PREVENCIJAS LĪMENIS

PROJEKTA AKTIVITĀTES

Individuālais
līmenis

PIELĀGOTĀ PREVENCIJA

- Augsta priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas (PMP) riska izglītojamie
- Augstas intensitātes individualizēta intervence konkrētos gadījumos izglītojamajiem

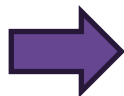

- Individualizēts speciālistu atbalsts PMP riskam pakļautajiem izglītojamajiem, arī **izglītojamajiem, kuri par vispārējās pamatizglītības programmas apguvi ir saņēmuši tikai licību un atkārtoti mācās 9. klasē** vai ir uzņemti profesionālās izglītības iestādē.
- **Mentora atbalsts** – PMP no 13 gadu vecuma, arī izglītojamajiem, **kas atkārtoti mācās 9. klasē.**
- Pedagogu atbalsts izglītojamajiem grupās **lasītprasmes veicināšanai 1.–3. klasē.**

Izglītības
iestādes
līmenis

MĒRĶĒTĀ PREVENCIJA

- PMP riskam pakļautas izglītojamo grupas
- Selektīvi preventīvi pasākumi un agrīna intervence, kas vērsta uz atbalsta sniegšanu identificētām PMP riska grupām

- Izglītības iestāžu atbalsta komandu stiprināšana. Iniciatīvu projektu un partnerības projektu konkursi.
- Vecāku izglītošana, vecāku iesaistes aktivitātes.

Pašvaldības
līmenis

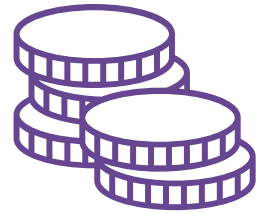
UNIVERSĀLĀ PREVENCIJA

- Visi izglītojamie
- Universāli preventīvi pasākumi, kas vērsti uz izmaiņām izglītības un sabiedrības sistēmās attiecībā uz dominējošiem PMP riska faktoriem

- Starpinstitūciju sadarbības stiprināšana pašvaldības līmenī.
- Sabiedrības informēšana.

RISINĀJUMU FINANSĒJUMS

Esošais valsts budžets

ES fondu līdzekļi

- Izskatīts Saeimas IKZK un CSLK kopsēdē (08.05.2024.)
- Saskaņots: Datu valsts inspekcija, LPS, LIZDA, Finanšu ministrija, Iekšlietu ministrija, Kultūras ministrija, Labklājības ministrija, Tieslietu ministrija, Latvijas izglītības vadītāju asociācija, Veselības ministrija
- Iesniegts Valsts kancelejā (12.04.2024.)

Izglītības un zinātnes
ministrija

PALDIES

IZM_gov_lv

Izglitibas.ministrija

izglitibasministrija